Bijzondere vogelwaarnemingen rondom Eindhoven

door D. G. S. Ruhwandl, Eindhoven.

In het Februari nummer van Natura, vertelt de Hr. Schalema over een witte ekster. Dit bracht mij in herinnering, de ontmoeting die ik op Pasen 1947 had met een *bruine ekster*.

Toen ik op een stuk bouwland nabij Oirschot een 9-tal eksters zag scharrelen, viel mijn aandacht op een sterk afwijkend gekleurd exemplaar. Deze, zich normaal tussen de andere vogels bewegende ekster, had een prachtig warm bruin verenkleed in de tint van een koffieboon. Toen de vogel opvloog, vertoonden de vleugeltoppen de aanzienlijk lichtere tint die men van een kopje koffie kent. De vogel week in vorm niet van zijn soortgenoten af, maar de normaal zwart gekleurde gedeelten waren nu volkomen bruin.

Vrij spoedig nadat ik hem opgemerkt had, bleek hij zich toch wat bijzonder te voelen, want hij verwijderde zich van de troep en bleef zich gedurende de volgende 15 min. van waarneming ook afzijdig gedragen. Maar misschien ging dit eerder van de anderen uit, of heb ik een toevallige neiging tot individualisme te veel vanuit een menselijk standpunt bekeken. Hoewel ik later hier en daar nog wel eens informeerde, had nog niemand ooit van een bruine ekster gehoord of er een gezien.

De nabijheid van ons zuidelijk buurland moet ons het voorrecht verschaft hebben, kennis te maken met de Hop, een in België minder zeldzame verschijning dan ten onzent. Toen deze zich omstreeks half Mei in Aalst, een randgemeente ten Zuiden van Eindhoven, door zijn karakteristieke roep had laten signaleren, togen wij op een vroege morgen op zoek en nog voor wij het verwachtten vielen wij bijna van de fiets van verrassing, toen nog geen 15 meter van ons verwijderd, de duidelijk herkenbare Hop opvloog.

Zijn ietwat gevingerde vleugels zijn getekend door een lichte overlangse streep en zijn vlucht doet door lichte golvingen denken aan de specht. Hij moet in deze buurt een domicilie gehad of althans gezocht hebben, want we zagen hem er later verscheidene malen terug, eenmaal zelfs met nestmateriaal, hoewel het nooit gelukt is een partner of hem toebehorende nestholte te ontdekken. Toch was het een groot genoegen nader met deze vooral door de beweeglijke kuif en markante roep zo belangwekkende vogel kennis te maken.

Een derde merkwaardige vogelwaarneming bracht ons dienstmeisje in de zomer van 1947 mee van een wandeling voor meneer „die an veugelkes dee".

Een viertal eitjes, gevonden in een kuiltje in een zandige strook van de hei onder de rook van de stad nam ze mee, in de overtuiging dat ze toch door anderen gevonden en geraapt zou-

den worden. Deze eitjes waren 30 mm lang, 23 mm dik, vuilwit met onregelmatig verspreide donkerbruine vlekjes en bebroed ; ze bleken bij nadere informatie toe te behoren aan de Kleine Plevier, een tegenwoordig als broedvogel hier onbekende vogel. Ik schrijf „tegenwoordig", omdat volgens de gegevens van oudere vogelwaarnemingen (zie Ardea 30, 1941 pag. 120), de Kleine Plevier naast andere nu verdwenen soorten, vroeger in de omstreken van den Bosch broedend is aangetroffen.

Tenslotte zorgde ook Pasen 1948 voor een vogelverrassing.

Toen ik na een wat minder geslaagde nachtelijke tocht op zoek naar baltsende korhoenders even na zonsopgang een bezoek wilde brengen aan de vogelbevolking van onze mooie visvijvers, werd mijn aandacht getrokken door een vlucht flinke vogels op grote afstand, die gelukkigerwijs mijn richting opkwam.

Mijn eerste gedachte aan ganzen werd vervangen door reigers, maar ook dit moest verworpen worden door grootte, formatie en majestueuse vleugelslag. Kraanvogels ? De uit 9 vogels bestaande troep maakte een langzame zwenking en sierlijk zwevend lieten ze de poten zakken en daalden elegant op een vers geploegd bouwland. De bosrand gaf mij gelegenheid snel naderbij te fietsen en door nadere beschouwing mijn vermoeden te bevestigen. Op ca. 400 meter afstand liepen plechtige grote grijze kraanvogels, rustig af en toe wat uit de omgewoelde aarde pikkend.

Met de telecamera in aanslag trachtte ik ze over het nu geen dekking meer biedende weiland te naderen. Na ongeveer de halve afstand te hebben afgelegd, hieven de vogels zich op de wieken, vlogen bedaard in een boog over mij heen, gelegenheid biedend voor enkele meters filmopname en een boeiend schouwspel. Duidelijk blonken de rode kopveertjes in de vroege zon. Nog lang kon ik de statige vlucht volgen en de roep als van een piepende- en knarsende druiwagen in mij opnemen.

Nadere informatie over voorkomen en waarnemingen in onze omgeving bracht aan het licht, dat er van oudsher een mare gaat over een trekweg van „Kranen" over Eindhoven, terwijl er van meer recente datum, waarnemingen bekend zijn van troepen van honderden exemplaren, die in het najaar in de schemering in onze contreien neerstreken. Ook het bestaan van verschillende „kraanvennen" duidt op het vroeger algemener bekend zijn van deze prachtige vogels.

Het is zeer goed mogelijk en zelfs waarschijnlijk, dat ontmoetingen met hier zeldzaam geworden vogelsoorten vaker voorkomen dan wereldkundig gemaakt wordt en dat is te betreuren, want we mogen het toch belangwekkend noemen dat vogels die zich hier vroeger thuis gevoeld hebben en hier nu als uitgestorven of verdwijnend beschouwd worden, blijkbaar toch een enkele maal een poging wagen om zich in hun oorspronkelijke gebied te vestigen of tijdelijk te verblijven.